

Dr. sc. Šime SAVIĆ, odvjetnik
Ilica 191 c, Zagreb
sime.savic2@gmail.com

UDK 347.921(497.5)
347.965(497.5)
Pregledni znanstveni članak
Rad stigao: 26. travnja 2024.
Rad prihvaćen: 2. svibnja 2024.

TROŠKOVI PARNIČNOG POSTUPKA PREMA IZMJENAMA I DOPUNAMA ZPP-A, S POSEBNIM OSVRTOM NA ODVJETNIČKU TARIFU IZ STUDENOG 2023. GODINE - U SUDSKOJ PRAKSI REPUBLIKE HRVATSKE - DVOJBE

Sažetak: Iako su troškovi parničnog postupka, kao i kamate, sporedni dio zabtjeva ili sporedni dio glavnog potraživanja, oni su itekako od važnosti za cjelokupni parnični postupak. U troškovima postupaka najveća stavka su u pravilu odvjetnički troškovi koji se obračunavaju po Odvjetničkoj tarifi koju donosi Upravni odbor Hrvatske odvjetničke komore, uz suglasnost nadležnog ministra za pravosuđe i upravu, a što Tarifi daje značenje podzakonskog akta. Troškovi postupka su posebno specifični u predmetima naknade šteta najčešće protiv osiguratelja, u kojima tužitelji uspiju u jednom dijelu tužbenog zabtjeva, dok u drugom dijelu budu odbijeni, što dodatno komplicira obračun troškova. Takav problem ne postoji u vlasničkim tužbama, primjerice kod utvrđivanja vlasništva njive, jer u takvom postupku tužitelj ili uspije s tužbenim zabtjevom u cijelosti ili bude odbijen u cijelosti, pa u takvim slučajevima sud nema potrebe donositi odluku o troškovima postupka prema omjeru uspjeha stranaka u postupku (razmjerni dio uspio, većinski dio uspio ili neznatni dio nije uspio i sl.), kao što je to problem kod postupka naknada šteta. Iako je zakonodavac zasigurno djelomično uredio pravni okvir Izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku iz 2019. godine, posebice u čl. 154., mora se istaknuti da i dalje vlada neujednačenost oko obračuna troškova postupka. Posebice je velika neujednačenost u predmetima ako je tuženik osporavao osnovu tužbenog zabtjeva kao i u prekomjerno postavljenim tužbenim zabtjevima, a o čemu se izjasnio i Europski sud za ljudska prava, kroz predmet Klauz protiv Republike Hrvatske (dalje u tekstu: RH). Iako su se takvom stavu priklonili i Ustavni sud RH i Vrhovni sud RH, tako da je u konačnosti malo smanjeno „kažnjavanje“ tužitelja zbog prekomjerno postavljenog tužbenog zabtjeva, ali i dalje je praksa jako neujednačena. S obzirom na to da je Vrhovnom sudu RH jedan od glavnih zadataka da osigura jedinstvenu primjenu zakona i ravnopravnosti građana, te jednakost svih pred zakonom, u budućnosti de lege ferenda je važno da se Vrhovni sud RH aktivnije uključi i odlučno i jasno razjasni kroz pravna sbvaćanja kako oko obračuna troškova postupka, tako i oko primjene Tarife i primjene vrijednosti boda u sudskim odlukama, a ne da svaki sud o istom pitanju sudi bitno drugačije.

Ključne riječi: spor, parnični postupak, stranke, troškovi postupka, punomoćnici, odvjetnici, uspjeh u postupku.

1. Uvodna razmatranja

Jedno od osnovnih zajamčenih temeljnih prava i sloboda je i pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluči o pravima ili sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela¹. Zbog angažiranja sudbene vlasti u zaštiti svojih prava stranke tih postupaka (odnosno tužitelj) osim glavne stvari imaju i sporedne zahtjeve kako prema državi (u pravilu pristojbe), tako i prema sudionicima postupka, odnosno prema trećim osobama² (npr. troškovi vještačenja, troškovi svjedoka i sl.), te

¹ Čl. 29. st.1. Ustava RH NN, br. 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14

² Čizmić, J., Novo uređenje zapisnika u parničnom postupku, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, vol. 44, br. 1, 2023. str. 7.